

ПЕРСОНАЛІЇ

Володимир Горбатенко

доктор політичних наук, професор,
 провідний науковий співробітник
 відділу правових проблем політології
 Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
 (м. Київ, Україна)
 stateandlaw@ukr.net

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ
 до 60-річчя від дня народження

Богдана Андрусишина

доктора історичних наук, професора,
 заслуженого діяча науки і техніки України,
 декана факультету політології та права
 Національного педагогічного університету
 імені М. П. Драгоманова

З ВІРОЮ В МУДРІСТЬ ПРАВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

10 січня 2019 р. науково-педагогічна громадськість України відзначила 60-літній ювілей відомого історика, правознавця і педагога Богдана Івановича Андрусишина – академіка Української академії історичних наук (з 1999 р.), Академії наук вищої школи України (з 2005 р.), Української академії політичних наук (з 2010 р.), заслуженого діяча науки і техніки України (з 2010 р.), активного члена Міжнародної асоціації істориків права, визнаного фахівця у галузях історії України, історії держави і права України, канонічного права, освітньої політики, талановитого організатора навчально-освітнього процесу в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова.

Майбутній вчений і педагог народився у селі Хоростець Бережанського (нині – Козівського) району Тернопільської області в сім'ї інтелігентів. У 1983 р. із відзнакою закінчив історичний факультет Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького (нині – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова). З 1986 р. працює у цьому навчальному закладі: аспірантом, асистентом, старшим

викладачем, професором кафедри історії України історичного факультету, заступником декана дефектологічного та соціально-гуманітарного факультетів. З 1998 р. – декан соціально-гуманітарного факультету, з 2006 р. – директор Інституту політології, соціології та права, з 2007 р. і дотепер – декан факультету політології та права. Одночасно – завідувач кафедр правознавства, теорії та історії держави і права, у 2011–2016 рр. – проректор з навчально-методичної роботи гуманітарних інститутів цього університету.

У 1990 р. Б. Андрусишин захистив кандидатську дисертацію “Наркомпраці України та його діяльність (листопад 1918 – серпень 1919 рр.)”. У 1997 р. – докторську дисертацію “Робітнича політика українських урядів 1917–1920 рр.”. Цього ж року йому було присуджено науковий ступінь доктора історичних наук. Одним із найважливіших у житті Богдана Івановича став 2001 р., коли йому було присвоєно вчений ступінь професора права, що означало офіційне зарахування до середовища вітчизняних правознавців. Постійно прагнучи до поглиблення юридичної складової власних наукових інтересів, у 2006 р. Б. Андрусишин здобув другу вищу освіту й отримав диплом юриста з відзнакою Київського національного університету внутрішніх справ (нині – Національна академія внутрішніх справ України).

Значним є внесок Богдана Івановича як громадського діяча на посадах голови громадської організації “Феміда”, заступника голови Всеукраїнської громадської організації “Союз гетьманців-державників”, члена Національної спілки журналістів України, відповідального редактора часопису “Економіка і право”.

Особисті якості людини, небайдужої до процесу національного державотворення, майбутнього нашої країни, сформували і творчу позицію вченого. Не випадково до кола пріоритетних наукових інтересів професора Б. Андрусишина належать проблеми становлення Української держави, її державно-правового статусу, визнання на міжнародному рівні. Значну увагу в своїй творчості він приділяє питанням державності у добу Української революції (1917–1921 рр.), зокрема, формуванню державно-правових інститутів, орієнтованих на регулювання соціально-трудової сфери, здійснення соціальної політики; становленню трудового права та права соціального забезпечення; вирішенню соціальних конфліктів, правового регулювання страйків, безробіття, охорони праці, правового становища профспілок. Вперше у новітній історико-правовій науці розвиток держави Богдан Іванович розглядає через призму правотворчої і правозастосовної практики, соціальної конфліктології, аналізуючи роль не лише соціально-економічного, а й національного, політичного,

Володимир Горбатенко

морально-етичного та релігійного чинників. Значна увага в наукових працях ученого приділяється такій важливій державно-правовій проблематиці, як становлення у 1917–1921 рр. і подальше формування державної служби в Україні, дослідження відомих і маловідомих історичних постатей, котрі здійснювали тогочасну урядову політику з розкриттям мотивів цієї діяльності, ментальності та етнопсихології урядовців.

Значним є доробок ученого у висвітленні проблем історії церкви в Україні, її правового статусу, державно-церковних відносин, їхнього сучасного стану та перспектив розвитку в Україні з урахуванням світового досвіду. Незмінною була й залишається його підтримка діяльності української православної церкви на чолі з патріархом Філаретом. Вагомим здобутком є всебічне висвітлення концептуальних засад канонічного права. Низка праць Б. Андрусишина присвячена державно-правовому статусу освітніх закладів України, проблемам державно-правового регулювання освітніх процесів в Україні у контексті євроінтеграції нашої держави, забезпеченню права людини на освіту в умовах розвитку європейського освітнього простору, правам дитини, проблемам спадкоємності української державності, конституційним витокам незалежності України.

Б. Андрусишин опублікував близько 400 наукових праць, серед яких найвизначнішими є: “У пошуках соціальної рівноваги. Нариси історії робітничої політики українських урядів революції та визвольних змагань 1917–1920 рр.” (1995), “Церква в Українській державі 1917–1920 рр. (Доба Директорії УНР)” (1997), “Нариси історії професійних спілок України” (у співавторстві, 2002), “Пам’ятки історії держави і права України: Київська Русь” (2003), “Методика викладання шкільного курсу основ правознавства” (у співавторстві, 2007), “Соціально-правовий захист дітей з вадами розумового розвитку” (у співавторстві, 2007), “Державно-політичні структури Київської Русі” (у співавторстві, 2011), “Методика викладання правознавства у вищому навчальному закладі” (у співавторстві, 2011), “Державно-церковні відносини: історія, сучасний стан та перспективи розвитку” (у співавторстві, 2011), “Сімейне право України (історія, традиції, сучасність)” (у співавторстві, 2015), “Актуальні проблеми юридичної освіти та науки в Україні” (у співавторстві, 2016), “Соціально-правовий захист дітей в Україні” (у співавторстві, 2017), “Правничо-політологічні виміри в освіті” (2017). Б. Андрусишин є також автором численних статей до “Юридичної енциклопедії”, “Енциклопедії історії України”, “Сучасної української енциклопедії”, “Політичної енциклопедії”, “Великої української юридичної енциклопедії”.

www.pravoua.com.ua

ПРАВО

УКРАЇНИ

Тріумфальним сходженням до вершин науково-педагогічного Олімпу Б. Андрусишин завдячує насамперед своїм учителям: професору Миколі Даниловичу Березовчуку, під керівництвом якого захистив кандидатську дисертацію; члену-кореспонденту Національної академії наук України Павлу Степановичу Соханю – науковому консультанту докторської дисертації; професору Володимирі Йосиповичу Борисенку, під керівництвом якого відбувалося наукове зростання на кафедрі історії України; академіку Національної академії наук України Юрію Сергійовичу Шемшученку, з Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України якого в очолюваного вченим факультету склалися стабільні творчі відносини й за сприяння якого вже 13 років поспіль відбуваються щорічні “Юридичні читання” – науковий форум, що здобув визнання не лише в Україні, а й далеко за її межами. На становлення юридичної складової в науковому доробку вченого вплинули праці докторів юридичних наук В. Акуленка, В. Бабкіна, В. Гончаренка, Н. Оніщенко, О. Підпригори, А. Рогожина, О. Шевченка та ін.

Вагомий науковий доробок належить науковій правовій школі “Концептуальні засади розвитку освітнього та канонічного права. Методика викладання правознавства”, що сформувалася в Україні під керівництвом професора Б. Андрусишина. Її представники досліджують проблеми теорії та історії держави і права, історії політичних і правових учень; новітні напрями розвитку юридичної педагогіки, методики викладання правознавства, підготовки педагогів-юристів; концептуальні засади безперервної правової освіти та її моделі в Україні й пострадянських країнах; основи реформування державної політики у сфері правової освіти; сутнісні питання розвитку та вдосконалення канонічного права. Діяльність наукової школи спрямована на методичне забезпечення та реалізацію окреслених Національною програмою правової освіти населення заходів у напрямі подальшого створення необхідних умов для набуття широкими верствами населення правових знань та навичок у їх застосуванні, забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації, визначення основних напрямів правоосвітньої діяльності у школах і вищих навчальних закладах.

Б. Андрусишин особисто підготував понад 20 докторів і кандидатів історичних та юридичних наук, які наполегливо продовжують започатковану ним справу відтворення й розвитку національного потенціалу в галузях вітчизняних історії, правознавства і педагогіки. Значний внесок до скарбниці української правничої науки під його безпосереднім керівництвом зробили такі вчені, як: А. Гуз “Становлення та розвиток шкільної правової освіти в Україні (1991–2007 рр.): історичний і теоретико-методологіч-

Володимир Горбатенко

ний аспект”; О. Токарчук “Державно-правові погляди С. П. Шелухіна”; Б. Совенко “Становлення і розвиток православного канонічного права в Україні”; С. Сворака “Гене́за та трансформація органів державної влади Київської Русі”; О. Потапова “Православне духовенство в суспільному житті України у 1917–1920 рр.”; В. Цимбал “Організаційно-правові засади діяльності Народного комісаріату фінансів УСРР (1919–1936 рр.)”; Н. Дубчак “Юридичні клініки в системі захисту прав та свобод людини і громадянина”; Д. Лебедєв “Створення міністерств народного здоров’я та опікування Української держави, Директорії Української Народної Республіки і їхня діяльність (квітень 1918 – серпень 1921 рр.)”; Т. Сабатос “Державно-правові погляди А. І. Волошина”; А. Лопушанський “Правова політика і законотворчість: механізм взаємодії та тенденції розвитку”; Т. Гавронська “Правове забезпечення прав і свобод людини в правових системах світу”; В. Соломінчук “Участь професійних спілок у розбудові соціально-правової держави (теоретико-правовий аспект)” та ін.

Уся наукова та педагогічна діяльність Богдана Івановича Андрусишина підпорядкована відстоюванню незалежності України, яка, на його думку, “не є встановленою, раз і назавжди даною”. Вона постійно потребує наполегливої підтримки тих, хто перебуває на передньому краї боротьби за душі людей. Саме до таких особистостей із цілковитою відповідальністю слід віднести й нашого ювіляра, якому ми побажаємо щастя, міцного здоров’я і подальших успіхів на шляху науково-освітньої творчості.